

REFERAT Natur, Miljø og Klimaudvalget d. 13-08-2024

Mødedato	Tirsdag d. 13. august 2024 kl. 16:00
Mødested	Seglet
Mødedeltagere	Louise Colding Sørensen, Mads Emil Munk Hansen, Klaus Markussen (Afbud), Jørgen Suhr, Nikolaj Frank Natarak Frederiksen

Indholdsfortegnelse

Status på Aarhusmodellen - anvendelse af intern klimaafgift.....	3
Kommunale forpagtede jorde - natur, skov, dyrkning.....	6
Tilpasning af fjernvarmeforsyningsområdet i Hillerød by - projektforslag.....	9
Nyt fra udvalgsformanden og forvaltningen.....	11
Digital godkendelse af referat.....	12

Punkt 1: Status på Aarhusmodellen - anvendelse af intern klimaafgift

24/5740

Indstilling

Direktionen indstiller, at:

1. Natur, Miljø og Klimaudvalget udtaler sig i sagen
2. Natur, Miljø og Klimaudvalget indstiller til økonomiudvalget at tage orienteringen om Aarhusmodellens effekter til efterretning
3. lade overvejelserne i denne sag indgå i forvaltningens videre arbejde med Klimaplanens indsatsområde ”4.1: Klimavenlig indkøb og mindre spild” og særligt i arbejdet med handling ”4.1.2: Fokus på sund og klimavenlig mad og mindre madspild” som indledes i 2024.

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 13-08-2024

Det er vigtigt for Natur, Miljø og Klimaudvalget, at Hillerød Kommune fortsat udvikler arbejdet med klimavenlige indkøb. Natur, Miljø og Klimaudvalget anbefaler, at økonomiudvalget i samarbejde med andre kommuner og i dialog med SKI, sikrer, at det bliver lettere at vælge de gode klimaindkøb fx med adfærdsregulerende tiltag såsom klimaafgift, belønning, synliggørelse af CO2 påvirkning, information mm. i både det nuværende og fremtidige SKI udbud.

Udvalget godkendte indstillingens punkt 2 og 3.

Afbud: Klaus Markussen (V)

Stedfortræder: Morten Bille (V)

Sagsfremstilling

Natur, Miljø og Klimaudvalget og økonomiudvalget blev i december 2022 orienteret om brugen af en intern klimaafgift som Aarhus Kommune har indført på en række varer og ydelser. Udvalgene har efterfølgende efterspurgt en evaluering af Aarhus Kommunes erfaringer. Aarhus Kommune meddeler, at det ikke er deres intention at gennemføre en egentlig evaluering, sagen bygger derfor på et offentliggjort eksternt statusnotat samt drøftelser med Aarhus Kommune.

Aarhus Kommunes Byråd vedtog i april 2022 at indføre interne klimaafgifter med ikrafttrædelse den 1. maj 2022 for fossile drivmidler og flyrejser samt for udvalgte klimabelastende fødevarer den 1. september 2022. I forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2023 besluttede Aarhus Byråd, at den interne klimaafgift fra 1. januar 2023 skulle stige fra 850 kr. til 1000 kr. pr. ton CO2 samt at udvide de klimaafgiftsbelagte områder til også at omfatte mobiltelefoner, tablets, computerskærme og kopipapir. På disse områder, findes der endnu ikke nogen resultater.

Effekter og resultater fra Aarhus Kommunes indførsel af en intern klimaafgift på fossile drivmidler, flyrejser og udvalgte fødevarer opsummeres i det følgende:

- Det samlede klimaaftryk pr. kilo fødevarer i Aarhus Kommune er faldet med 12 % efter indførelsen af klimaafgiften
- På de klimaafgiftsbelagte fødevarer (oksekød, lam, saft og juice) har effekten været betydelig og størst på oksekød, med en reduktion på 40 % i den samlede mængde. Mængden af lammekød faldt med 20 % og mængden af saft og juice med 7 %.
- Klimaafgifter på flyrejser: Aarhus Kommune kan ikke entydigt tilskrive et fald i rejseaktiviteten med fly til indførslen af klimaafgiften. Aarhus Kommune mener, at det markante fald i flyrejser på 40 % ift. 2019 niveau, skyldes at virtuelle møder har erstattet mange rejser som følge af corona.
- Klimaafgifter på fossile drivmidler: Aarhus Kommune finder ikke nogen effekt fra den interne klimaafgift på fossile drivmidler i det første år. Modsat fødevarer, hvor klimaafgiften betales i købsøjeblikket, betales klimaafgiften på fossile drivmidler og flyrejser først når regnskabsåret er slut, hvilket kan forsinke en adfærdsændrende effekt. En

effekt fra klimaafgiften vil muligvis vise sig på lang sigt. En anden grund til den udeblivende effekt kan være manglen på reelle alternativer til fossile drivmidler, da dette er givet i købsøjeblikket grundet det anvendte køretøj.

Det skal bemærkes, at de interne klimaafgifter på fødevarer ikke er et isoleret initiativ. Klimaafgifterne har ifølge Aarhus Kommune været en del af en større klimapolitisk fødevarestrategisk indsats, der har været drevet centralt, med tydelig ledelsesmæssig opbakning og initiativer der har understøttet adfærdsændringer gennem kompetenceudvikling af køkkenpersonale. Målene i Aarhus Kommunes klimapolitiske fødevarestrategi omfatter mål om at reducere klimaaftrykket af de indkøbte fødevarer med 1/4, reducere madspild med 1/3 og øge andelen af klimavenlige fødevarer i indkøbsaftalerne.

Det er forvaltningens vurdering, at de ovenstående afrapporterede effekter bygger på en række forudsætninger, der skal være til stede, før det er muligt at opnå en lignende effekt i Hillerød Kommune:

1. at der skal eksistere reelle alternativer til den klimaafgiftsbelagte vare eller tjenesteydelse
2. indsatsen skal bygge på valide data på institutionsniveau for en række mål: indkøbsmængder (fx i kilo) samt varenes eller ydelsernes omregnede klimaaftryk målt i CO₂-e emissioner
3. afgiften skal kunne pålægges i købsøjeblikket, dvs. kommunens eller leverandørens webshop skal kunne håndtere at opkræve en merpris
4. afgiften skal have en vis størrelse, så den er mærkbar.

Forvaltningen vurderer på baggrund af forudsætning 1 og 2, at fødevarer er mere velegnet end andre varegrupper til at få pålagt en intern klimaafgift. Hørkram, som er vores nuværende fødevareleverandør oplyser, at de kan levere data på fødevareområdet svarende til kravet i pkt. 2. Mht. pkt. 3 oplyser Hørkram, at det er teknisk muligt at pålægge en intern klimaafgift, men udfordringen består i, at fritage indtægterne ved en klimaafgift fra den *fee* Hørkram betaler til SKI. Forvaltningen vurderer derfor, at det pga. aftalebinding med Hørkram fra 2024-2028 ikke er muligt at pålægge en afgift i købsøjeblikket. Forvaltningen er i den forbindelse i løbende dialog med SKI om klimaelementer i deres aftaler.

Københavns Kommunes Borgerrepræsentation har også besluttet at indføre en intern klimaafgift på udvalgte varer. Borgerrepræsentationen vedtog i marts 2023 at igangsætte en forsøgsordning, hvor flyrejser, skriveborde og kontorstole pålægges interne klimaafgifter. Forsøgsordningen blev igangsat ultimo 2023. Københavns Kommunes Borgerrepræsentation har på fødevareområdet dog valgt at gå en anden vej og helt udelukke måltider med okse-, kalve- og lammekød fra måltider, der serveres i Københavns Kommunes skoler og institutioner.

Andre kommuner har opnået lignende effekter i reduktionen af klimabelastende fødevarer, dog over en længere årrække. Fx har Roskilde Kommune med deres Fødevarestrategi 2021-2024 sat et 25 % reduktionsmål på den samlede klimabelastning af deres madindkøb, hvilket de oplyser, at de er meget tæt på at være i mål med. Roskilde Kommune har lige som Aarhus Kommune opnået en 40 % reduktion i den samlede mængde indkøbte kilo oksekød. Deres indsats har bl.a. omhandlet praksisnær vejledning, kampagner og undervisning samt en tæt monitorering og opfølgning på udviklingen i CO₂-e emissioner per indkøbt kilo fødevarer på institutionsniveau.

Administrative omkostninger forbundet med at indføre en intern klimaafgift

Aarhus Kommune har estimeret et forbrug på to årsværk til gennemførelse og understøttelse af hele den klimapolitiske fødevarestrategi, heraf går ca. 0,5-1 årsværk alene til gennemførelse af det samlede udviklingsprojekt med en intern CO₂-afgift for de udvalgte varegrupper. KL vurderer, at det for andre kommuner vil kræve 200-400 arbejdstimer i opstarten at indføre en lignende ordning, da der kan tages afsæt i Aarhus Kommunes udviklingsarbejde. Aarhus Kommune vurderer, at de bruger mellem 50-100 arbejdstimer årligt ved regnskabsafslutning.

Forvaltningen vurderer, at den administrative byrde forbundet med at indføre interne klimaafgifter består i håndteringen af gebyret hos fødevareleverandøren, i kommunens egen økonomiafdeling samt i afdelingernes håndtering af udbetaling og tilbagebetaling af klimaafgifter. Hertil kommer kontrol og afstemning af rigtigheden af det opkrævede gebyr samt procedure forbundet med at tilbageføre gebyret til de respektive institutioner.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående afrapporterede effekter, vurderer forvaltningen, at interne klimaafgifter kan være en mulig vej til reduktion af udvalgte klimabelastende fødevarer, men at der vil være en række administrative omkostninger forbundet hermed. Dertil kommer, at der i dag er udfordringer forbundet med at indføre en klimaafgift i købsøjeblikket i Hørkrams webshop pga. den *fee*, der opkræves af SKI.

Ovenstående sagsfremstilling viser også andre veje til at opnå lignende reduktioner. Forvaltningen foreslår, at disse overvejelser indgår i det videre arbejde med klimaplanens indsatsområde ”4.1.: Klimavenlig indkøb og mindre spild” og i særdeleshed i det arbejde, der blev indledt i juni 2024 i forbindelse med klimaplanens handling ”4.1.2.: Fokus på sund og klimavenlig mad og mindre madspild i kommunale institutioner”. Forvaltningen foreslår, at forvaltningen skal arbejde videre med de tiltag, som ikke er direkte knyttet til indførslen af en klimaafgift, dvs. fx strategiske reduktionsmål, undervisning af køkkenpersonale og brug af og opfølgning på klimadata på fødevareområdet under klimaplanens handling 4.1.2.

Retsgrundlag

Ikke relevant for sagen.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Afbud Klaus Markussen

Punkt 2: Kommunale forpagtede jorde - natur, skov, dyrkning

22/17420

Indstilling

Direktionen indstiller at Natur, Miljø og Klimaudvalget indstiller til økonomiudvalget, at:

1. tage orienteringen til efterretning
2. indfrielse af budgetaftalens punkt 22 sker via klimahandleplanes handling 3.1.3.

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 13-08-2024

Udvalget godkendte indstillingen.

Udvalget beder forvaltningen være opmærksom på mulighederne for vedvarende energi og hensyn til grundvandsbeskyttelse på de udpegede arealer.

Afbud: Klaus Markussen (V)

Stedfortræder: Morten Bille (V)

Sagsfremstilling

Sagen lægges for udvalget til orientering med udgangspunkt i budgetaftale 2024 om ”Mere natur og renere kommune”. I budgetaftalen står under pkt. 22 ”Grønt Danmarkskort” at der skal tages politisk stilling til hvilke af de kommunale arealer der forpagtes ud, skal anvendes til naturpleje, til dyrkning eller springe i skov.

Forvaltningen har gennemgået de kommunale bortforpagtninger med henblik på overordnet at vurdere om kommunale bortforpagtede jorde kan anvendes til natur, til dyrkning eller springe i skov. Forvaltningen har via kortanalyse (screening) gennemgået alle kommunale bortforpagtede områder og har lavet en oversigt over de arealer der har potentiale for udlægning til natur, springe i skov eller beholdes til landbrugsmæssig drift (se bilag 1 Forslag til udpegninger).

Den foreløbige screening viser, at 7 arealer på samlet 99 ha kan anvendes til naturformål, 3 arealer på samlet 59 ha kan springe i skov og 3 arealer på samlet 103 ha kan fortsat dyrkes indtil planlagt byudvikling realiseres.

Arealer til naturformål

Arealer til naturformål har den fordel, at det vil give en højere biodiversitet og forbedre forholdene for den vilde natur og give levesteder til de dyr og planter der er knyttet til vild natur. De udlagte arealer til natur vil medvirke til at bremse den aktuelle tilbagegang af den biologiske mangfoldighed.

Arealer til skov

Arealer med det formål at springe i skov har den fordel, at de både giver en klimagevinst og større biodiversitet. I forslag til kommuneplan 2025 vil de nuværende skovrejsningsudpegninger i planperioden 2025-2029 blive genbesøgt med henblik på at udpege flere positive skovrejsningsområder af klimahensyn. Der kan derfor i næste kommuneplanperiode være kommunale bortforpagtede arealer, der ændrer udpegning fra uønsket skovrejsning til ønsket skovrejsningsområde.

Screeningen viser, at der ikke er bortforpagtede kommunale arealer der på nuværende tidspunkt ligger i områder hvor skovrejsning er ønsket. Det kan skyldes landskabelige værdier man vil bevare udsynet til, fx gravhøje, ådale, indsigtskiler og andet. Det er derfor ikke muligt at udlægge kommunale bortforpagtede arealer til traditionel skovrejsning hvor der plantes træer. Traditionel skovrejsning kræver løbende drift og professionel viden om skovdrift samt udgift til planter og drift af skoven. Arealer som udlægges til naturligt at springe i skov er en billig vej til at skabe ny skov på landbrugsarealer, da skoven vokser til af sig selv, og ikke kræver tilplantning og løbende drift i samme omfang som traditionel skovrejsning. Tidshorisonten er dog noget længere, når skoven etablerer sig selv.

Der er både ved naturlig tilgroning til skov og ved traditionel skovrejsning udgifter til f.eks. etablering af skovlysninger, stier, bekæmpelse af eventuelle invasive arter og opsamling af affald.

Ved anden anvendelse mistes forpagtningsindtægten. Landbrugspligten ophæves på offentlige arealer som bliver til fredskov.

Arealer til dyrkning

Arealer som beholdes til dyrkning er arealer der er udlagt til byudvikling på sigt. Indtil arealerne bliver inddraget til byudvikling kan arealerne anvendes til landbrugsformål.

Screeningen har blandt andet taget udgangspunkt i den screening forvaltningen fik udarbejdet i 2023 om mulighed for skovrejsning på kommunale arealer. Udvalget blev den 9. maj 2023 orienteret om hvilke kommunale arealer der havde potentiale for at lave tiltag med klima og/eller biodiversitet som formål (Se bilag 2 orienteringssag om skovrejsning på kommunale arealer fra 9. maj 2023). Screeningen fra 2023 viste, at der er synergi mellem biodiversitet og klimagevinst ved at udlægge arealer til naturlig skovrejsning (springe i skov).

Det videre arbejde

En mere fyldestgørende analyse af hvilke af de bortforpagtede arealer der egner sig til naturformål, dyrkning eller at springe i skov kræver besigtigelser og undersøgelser for af natur på arealer for af sikre at den fremtidige pleje tilgodeser naturen bedst muligt. I Klimahandleplanens punkt 3.1.3 er der afsat midler til analyse af kommunale arealer med henblik på udlægning til mere skov, fri succession (udvikling af økosystem hvor naturlig indvandring af arter til et område udvikles over tid) eller naturlig vandstand. Derfor vil der forventelig i 2. halvår af 2024 blive igangsat en mere grundig analyse af hvilke af de kommunale arealer der egner sig til naturformål (herunder naturlig vandstand), dyrkning eller at springe i skov. Se bilag 3 klimahandleplanen punkt 3.1.3.

Forvaltningen vil fremlægge en sag for udvalget, når resultatet af analysen foreligger. Herunder redegøre for forslag til borgerinvolvering og formidling.

Grøn trepartsaftale

KL, regeringen, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Metal, Dansk Industri, Fødevareforbundet NNF og Landbrug & Fødevarer er den 24. juni 2024 blevet enige om en såkaldt grøn trepartsaftale. Det er en aftale, som indeholder initiativer, der skal understøtte, at Danmark når i mål med den grønne omstilling af landbrugs- og fødevarerhvervet. Det skal ske i form af privat skovrejsning, udtagning af kulstofrige lavbunds-jorder, ekstensivering samt øvrige arealomlægninger med henblik på kvælstofreduktioner, CO₂-reduktioner samt natur og biodiversitet

Hvis der viser sig mulighed for midler i forbindelse med den grønne trepartsaftale om et grønt Danmark vil forvaltningen vende tilbage til udvalget med beskrivelse af mulighederne.

Retsgrundlag

Ikke relevant for sagen.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

Bilag 1 Forslag til udpegninger

Bilag 2 Orienteringssag 9. maj 2023 om skovrejsning på kommunale arealer

Bilag 3 Klimaplan handling 3.1.3

Afbud Klaus Markussen

Punkt 3: Tilpasning af fjernvarmeforsyningsområdet i Hillerød by - projektforslag

24/3902

Indstilling

Direktionen indstiller til Natur, Miljø og Klimaudvalget at godkende varmeprojektet om tilpasning af fjernvarmeforsyning i Hillerød by.

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 13-08-2024

Udvalget godkendte indstillingen.

Afbud: Klaus Markussen (V)

Stedfortræder: Morten Bille (V)

Sagsfremstilling

Formålet med denne sag er, at udvalget træffer beslutning om at godkende det projektforslag, Hillerød Forsyning har indsendt, hvor den eksisterende fjernvarme forsyningsområde tilpasses dvs. tilslutningspligten for 53 boliger afskæres. De konkrete adresser fremgår af tabel 5-3 på side 15 i bilag 2. Områderne der ønskes afskæres er de røde områder på Figur 5-3 på side 16 i bilag 2.

Projektet

Hillerød Forsyning er i gang med fortætning af deres forsyningsområde i Hillerød by og i den forbindelse tilbyder de fjernvarme til kampagnepris på 40.000 kr. i 2023-2025.

I forbindelse med kampagneprisen ønsker forsyningen at afskære 53 ejendomme i forsyningsområdet, som er økonomisk og teknisk vanskeligere at forsyne med fjernvarme. Prisen for tilslutning uden kampagnepris vil være på mindst 250.000 kr. ekskl. moms for ejerne af disse ejendomme. Til de tekniske udfordringer kan det nævnes bl.a. meget lange fjernvarmeledninger, problemer med at levere ønsket tryk og temperatur og etablering af forholdsvis dyr underboring af en jernbane for at kunne forsyne kunder på Fredensborgvej. I vedlagte notat fra Hillerød Forsyning redegøres nærmere for forsynings ønske om tilpasning af forsyningsområdet (bilag 1).

Da områderne med de 53 ejendomme i dag er udlagt til fjernvarme, er det i midlertidig ikke muligt for ejerne at ansøge om tilskud til varmepumpe gennem Energistyrelsens varmepumpepulje. Hillerød Forsyning ønsker ikke at stå i vejen for, at ejerne af ejendommene kan benytte sig af tilskudsordningen. Derfor ønsker Hillerød Forsyning at reducere forsyningsområdet, så de 53 ejendomme udtages af fjernvarmeforsyningsområdet.

I projektforslaget belyses to relevante scenarier hhv. varmepumpealternativ og fjernvarme. Varmepumpealternativet udviser en positiv samfundsøkonomi på 12,5 mio.kr. i forhold til fjernvarme.

Vurdering af projektet

Tilpasning af forsyningsområdet i Hillerød by herunder afskæring af forsyningspligten fra 53 ejendomme forudsætter godkendelse iht. Projektbekendtgørelsen med hjemmel i Varmeforsyningsloven.

Det er en betingelse for at et varmeprojekt kan godkendes, at projektet er samfundsøkonomisk fordelagtigt. I projektforslaget er der lavet en samfundsøkonomisk analyse. Til beregningerne er de forudsætninger Energistyrelsen har fastsat for samfundsøkonomiske beregninger på energiområdet anvendt. Projektets samfundsøkonomiske beregninger viser, at forsyning med varmepumper for disse 53 ejendomme betyder en samfundsøkonomisk fordel på 12,5 mio. kr. sammenholdt med alternativet, hvor forsyning sker ved fjernvarme. Projektforslag er vedlagt som bilag 2.

Beregningerne i projektforslaget viser, der er et negativt selskabsøkonomisk resultat for Hillerød Varme A/S, hvis de 53 ejendomme forsynes med fjernvarme. Der opnås et akkumulerende underskud på ca. 27 mio.kr. efter 20 år. Hillerød Varmes underskud, vil betyde en højere varmepris for fjernvarmebrugere, når der er negativ selskabsøkonomi.

Der er desuden lavet følsomhedsanalyser for ændringer i investeringer, brændsel, drift og vedligeholdelse i projektforslaget. Resultaterne viser, at etablering af fjernvarmeledninger samfundsøkonomisk set falder negativt ud i alle følsomhedsanalyserne.

Som led i myndighedsbehandlingen har en rådgiver gennemgået projektforslag og de samfundsøkonomiske beregninger.

Det er forvaltningens vurdering, at projektforslaget for tilpasning af Hillerøds Forsynings forsyningsområde for fjernvarme er samfundsøkonomisk fordelagtigt. Projektet opfylder projektbekendtgørelsens øvrige forudsætninger for godkendelse, og er i overensstemmelse med varmforsyningsens formål om, at bidrage til at fremme den mest samfundsøkonomiske, herunder miljøvenlige, anvendelse af energi til bygningernes opvarmning og forsyning med varmt vand og inden for disse rammer at formindske energiforsynings afhængighed af fossile brændsler.

Retsgrundlag

- Projektbekendtgørelsen §3 – Bekendtgørelse om godkendelse af projekter for kollektive varmforsyningsanlæg, BEK nr. 607 af 6. juni 2023
- Varmeforsyningsloven §1 – Bekendtgørelse af lov om varmforsyning, LBK nr. 124 af 2. februar 2024.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

Bilag - Tilpasning af eksisterende fjernvarmforsyningsområde.pdf

Projektforslag Tilpasning i Hillerød - rev 1.pdf

Afbud Klaus Markussen

Punkt 4: Nyt fra udvalgsformanden og forvaltningen

21/18057

Indstilling

Direktionen indstiller, at Natur, Miljø og Klimaudvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 13-08-2024

Udvalget tog orienteringen til efterretning.

Afbud: Klaus Markussen (V)

Stedfortræder: Morten Bille (V)

Sagsfremstilling

Udvalgsformanden og forvaltningen giver en opfølgende orientering om udvalgets sager, årsplan samt orienterer om aktuelle emner med interesse for udvalget.

Udvalgets årsplan er vedlagt som bilag.

Retsgrundlag

Ikke relevant for sagen.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

NMK årsplan 2024 - august

Afbud Klaus Markussen

Punkt 5: Digital godkendelse af referat

23/16654

Beslutning i Natur, Miljø og Klimaudvalget den 13-08-2024

Godkendt.

Afbud: Klaus Markussen (V)

Stedfortræder: Morten Bille (V)

Afbud Klaus Markussen